

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета бр. 2435/1 од 21.09. 2023. године, а у складу са чланом 75 Закона о високом образовању, чланом 117 Статута Филолошког факултета и чланом 10 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, именовани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за избор ванредног професора за ужу научну област Општа књижевност, предмет Историја опште књижевности, објављен 04. 10. 2023. године у листу „Послови“ бр. 1060. На основу увида у приложену документацију, подносимо Изборном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се пријавио један кандидат: **др Зорица Бечановић Николић**, ванредни професор на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду.

I Основни биографски подаци и подаци о образовању

Др Зорица Бечановић Николић рођена је 12. јуна 1963. године у Крушевцу. Основну школу је завршила у Београду, а гимназију је похађала у Београду и Каламазу (Мичиген, САД), као учесник међународне размене средњошколаца. Године 1982. уписала је двопредметне студије англистике и опште књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду. На Групи за енглески језик и књижевност дипломирала је 1986. године, а на Групи за општу књижевност и теорију књижевности 1988. На истом факултету је 1998. године одбранила магистарски рад под насловом *Херменеутичка теорија приповедања Пола Рикера*, а године 2005. докторску дисертацију под насловом *Сукоб интерпретација у рецепцији Шекспирових историјских драма у двадесетом веку*. У периоду од 1999. до 2001. године је, као стипендиста Шпанске агенције за међународну сарадњу (*Agencia Española de Cooperación Internacional*), похађала докторске студије на Универзитету Помпеу Фабра у Барселони, положивши све испите предвиђене програмом *Finals de Segle: Estudis Comparats d' Art, Literatura i Pensament* (на енглеском, шпанском и каталонском) и обавивши компаратистичко научно истраживање о историјским драмама Лопеа де Веге и Шекспира. Постдокторско истраживање из шекспирологије остварила је у својству гостујућег истраживача Британске академије (*British Academy Visiting Research Fellow*) на Универзитетском колеџу у Лондону (*UCL*) 2009. године. Осим на српском, кандидаткиња говори, пише, излаже и објављује научне и стручне радове на енглеском, француском и шпанском језику.

II Професионална каријера

Зорица Бечановић Николић је 1988. и 1989. године радила као професор енглеског језика у Школи за стране језике Коларчевог народног универзитета. Од 1989. до 1992. године била је стални хонорарни сарадник у Редакцији за културу Телевизије Београд, у својству сценаристе, новинара и водитеља програма. Као аутор огледа из теорије књижевности, књижевних критика, приказа и радио драма, те као преводилац, сарађивала је са Редакцијом Трећег програма и Редакцијом драмског програма Радио Београда. Од 1992. до 1994. радила је као самостални саветник за медије и културу у Савезном министарству за просвету и културу СРЈ, наставивши упоредо са континуираним објављивањем прилога у књижевној периодици.

На Катедру за општу књижевност и теорију књижевности примљена је 1996. године у звању асистента приправника. У звање асистента први пут је изабрана 1999. године, а други пут 2003. У звање доцента изабрана је године 2005, а реизабрана 2011. У звање ванредног професора први пут је изабрана 2013, а други пут 2019. Сва звања су била у оквиру уже научне области Општа књижевност. По увођењу реформисаног и акредитованог програма на основним академским студијама држи следеће курсеве: обавезне предмете *Општа књижевност II* (за групу 06) и *Историја опште књижевности 3* (за групу 08) и изборне предмете *Шекспир и ренесансна драма у Европи 1: историјске драме и комедије*; *Шекспир и ренесансна драма у Европи 2: трагедије и трагикомедије*; *Метафизика љубави: лирска поезија и филозофија љубави у европским књижевностима средњег века и ренесансе*. На мастер академским студијама *Језик, књижевност, култура* држала је предмет *Шекспир и постмодерна култура*, а по текућој акредитацији за мастер студенте на Групи за општу књижевност и теорију књижевности држи обавезан предмет *Академске вештине*. На докторским академским студијама Филолошког факултета држи предмет *Шекспир и европска култура: од ренесансе до модернизма*. У наставном и научном раду компаратистички се бави европским књижевностима средњег века и ренесансе, теоријом књижевности и културе, а специјалистички је посвећена проучавању дела Вилијама Шекспира.

III Библиографија и преглед научних радова после другог избора у звање ванредног професора:

M 23 (рад из категорије M20)

Zorica Bečanović Nikolić, "Transcultural Appropriation of Shakespeare in the 19th century Serbia", прихваћен за објављивање у часопису Књижевна историја (M 23) у другом броју за 2023. годину. (Потврда је у прилогу.)

M 13 (монографска студија/поглавље у књизи M11 или рад у тематском зборнику водећег међународног значаја M 13)

Zorica Bečanović Nikolić, "Shakespeare. Montaigne and Ricoeur: Identity and Narrative", in: *Shakespeare and Montaigne*, edited by Lars Engle, Patrick Gray and William M. Hamlin, Edinburgh University Press 2022, pp. 105-122.

M 13 (монографска студија/поглавље у књизи M11 или рад у тематском зборнику водећег међународног значаја M 13)

Zorica Bečanović Nikolić, "Drags, dyes and death in Venice: *The Merchant of Venice* (2004) and *Othello* (2012) in Belgrade, Serbia, in: *Shakespeare's Others in 21st century European Performance*, edited by Boika Sokolova and Janice Valls-Russel, London: The Arden Shakespeare 2022, pp. 89-107.

M14 (рад са међународног научног скупа објављен у тематском зборнику међународног значаја M 14)

Zorica Bečanović Nikolić, „Shakespeare in Serbia“, *British-Serbian Relations from the 18th to the 21st Centuries*, edited by Slobodan G. Markovich, Belgrade: FPN, Centre for British Studies, Zepther 2018, 177-192.

M46

Др Зорица Бечановић Николић, уредница и ауторка предговора, *Yéléna Y. Dimitrijévitch AU SOLEIL COUCHANT / Јелена Ј. Димитријевић, У СУТОН*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, Народна библиотека Србије, Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године, 2020. ISBN 978-86-6153-631-1

M 27

Др Зорица С. Бечановић Николић, „Књижевноисторијски подухват“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига 67, свеска 3, Нови Сад: Матица српска 2019, стр. 1119-1124. ISSN 0543-1220 UDC 821.111(73).09(049.32)

M 27

Др Зорица С. Бечановић Николић, „Трагање за укрштајима Лазе Костића“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига 66, свеска 3, Нови Сад: Матица српска 2018, стр. 1046-1050. ISSN 0543-1220 UDC 821.163.41.09 Kostić L.(049.32)

M 53

Зорица Бечановић Николић, "*Paraphernalia*: педесет година музичког, радиофонског и књижевног стваралаштва Иване Стефановић", Књиженство 2018.

<http://www.knjizenstvo.rs/sr/casopisi/2018/prikazi/paraphernalia-pedeset-godina-muzickog-radiofonskog-i-knjizevnog-stvaralastva-ivane-stefanovic>

Текстови у часописима који нису обухваћени категоризацијом:

Зорица Бечановић Николић, "Уредница од искуства и *poem unlimited*", *Књижевни магазин*, година XVIII, број 199-202, јануар-април 2019, стр. 37- 40.

Зорица Бечановић Николић, "Лаза Костић и Вил Шекспир у том Сомбору, у том Стратфорду", *Луча. Часопис за културу, уметност и науку*, година XXX, бр. 3-4, новембар 2021, стр. 52-57.

У периоду од претходног избора у звање ванредног професора, др Зорица Бечановић Николић објавила је, као једини аутор, десет научних и стручних радова. Пет од њих, дакле половину – а по обиму студија и значају публикација – већину, представљају радови из области шекспирологије, док остатак чине: уређивање и предговор за књигу поезије Јелене Димитријевић (*Yéléna Y. Dimitrijévitch AU SOLEIL COUCHANT / Јелена Ј. Димитријевић, У СУТОН*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, Народна библиотека Србије, Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године, 2020), публикације која је произашла из ауторкиног рада у оквиру пројекта *Књиженство : теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године* (бр.178029 Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије), потом, научна анализа *Историје америчке књижевности* Радојке Вукчевић (2018) и научни приказ студије *У трагању за Лазом Костићем* Марте Фрајнд (2017), те опсежни аналитички прикази студије *Земаљско и свето у љубави* Катарине Рорингер Вешовић (2018) и целокупног музичког, радиофонског и књижевног стваралаштва композиторке и књижевнице Иване Стефановић. Као и у досадашњем научном раду Зорице Бечановић Николић, могу се издвојити три тока њених научних активности. Прва два припадају домену компаратистичке шекспирологије, један у контексту светске а други у контексту српске књижевности, док је трећи усмерен на проучавање књижевног и уметничког стваралаштва жена на српском језику. Примећујемо да су овога пута сви радови из области шекспирологије објављени на енглеском језику, од којих два у публикацијама водећег међународног значаја за дату област: релевантним едицијама издавачких кућа The Arden Shakespeare и Edinburgh University Press, с приређивачима који спадају у ауторитете савремене светске шекспирологије. Друга два рада, један у међународном научном часопису *Књижевна историја*, а други у зборнику који је објавио Факултет политичких наука Универзитета у Београду, такође су на енглеском језику, с очигледном намером да се рецепција Шекспира у Србији на достојан начин, исцрпно и аргументовано, представи и афирмише у међународном контексту.

Комисија се ограничава на реферисање о шекспиролошким текстовима, будући да они непосредно припадају ужој научној области наведеној у конкурс. Кандидаткињино континуирано бављење делом Вилијама Шекспира, започето још током писања докторске дисертације, генерално је компаратистичког карактера, а такође се може поделити на два аспекта: један чине радови у којима се опажају и анализирају интертекстуалне повезаности Шекспирових дела са делима његових иностраних савременика и следбеника, док други представљају радови о актуелној рецепцији, односно зрачењима његовог стваралаштва у свету и код нас.

Из прве групе радова, по свом оригиналном научном доприносу нарочито се истиче студија „Shakespeare, Montaigne and Ricoeur: Identity and Narrative”, објављена као четврто поглавље књиге *Shakespeare and Montaigne* (edited by Lars Engle, Patrick Gray and William M. Hamlin, Edinburgh University Press 2022). У њој ауторка спаја своје научно разматрање теорије наративности француског филозофа феноменолошко-херменеутичке оријентације Пола Рикера, из књиге *Херменеутика и поетика. Теорија наративности Пола Рикера* (Геопоетика 1998), с карактеристичним местима из опуса ренесансних писаца Вилијама Шекспира и Мишела де Монтења. Рикерово полазиште да приповедање

чини основу обликовања идентитета, са свим нужним унутрашњим портивречностима – развијано у многим његовим радовима, а најрепрезентативније у студијама *Време и прича* (*Temps et récit* 1983, 1984, 1985) и *Сопство као други* (*Soi-même comme un autre*, 1990) – овде је примењено на микронаративне сегменте у Шекспировим драмама и у *Огледима* Мишела де Монтења. Ауторка је, наиме, пошла од француске стандардне студије о Монтењу и Шекспиру Робера Елрота (Robert Ellrodt, *Montaigne et Shakespeare. L'Émergence de la conscience moderne*) у којој се Рикерово схватање променљивости сопства у времену накратко, само у пролазу, доводи у везу са Монтењем, али се не развија у потпуности свога потенцијала. Увиђајући да се Рикер, упркос огромној ерудицији која подупире његову филозофију, веома ретко осврће на Шекспира или Монтења, као и да проучаваоци ових ренесансних аутора нису често посезали за Рикеровом филозофијом, Зорица Бечановић Николић је пронашла херменеутички простор за тумачење обликовања сопства у делима двојице канонских писаца раног модерног доба уз помоћ феноменолошке филозофије Пола Рикера, а приређивачи наведене књиге су то, очигледно, препознали као занимљив угао у мозаику приступа двојици класика светске књижевности. Иако је реч о драмском, односно, есејистичком изразу, који не укључују нужно наративне поступке, после неопходног опширнијег разматрања Рикеровог врло широког разумевања појма наратива, који подразумева свако књижевно обликовање времена, и заплета као сваке „несагласно-сагласне синтезе“ (*concordia discors*), ауторка се усредсређује на Шекспирово и Монтењево приказивање променљивости у развоју сопства које се перципира као једно, а садржи у себи бројне другости и противречности. Од Рикерових концепата, Зорица Бечановић Николић користи и разликовање идентитета схваћеног као *idem* (*исти* у формалном смислу носиоца личног документа, на пример) и као *ipse* (*исти* у смислу наративом уобличеног садржаја живота људске јединке). У њеној студији ови концепти су искоришћени у тумачењу Хамлетовог монолога „бити ил' не бити“ и Монтењевог огледа „О кајању“ (III, 2), те Шекспирових драма *Ричард Други*, *Краљ Лир*, *Магбет*, *Бура* и Монтењевих огледа „О непостојаности наших делања“ (II, 1) и „О искуству“ (III, 13). У покушајима да разумеју полифонију, фрагментарност и децентрираност људских бића, и есејиста Монтењ с погледом усмереним на самога себе и сопствено искуство, и Шекспирови ликови попут Ричарда II, Хамлета, Лира, Магбета или Проспера у монолошким, лирским, или лирско-филозофским пасажима, долазе до увида који се концептуално, *mutatis mutandis*, могу објаснити наведеним Рикеровим филозофским појмовима. У другом делу рада, отворена је могућност даљег испитивања сопства код Шекспира и Монтења с претежно етичким фокусом на одговорности, схваћеном из перспективе не само етичких разматрања Пола Рикера, већ и Емануела Левинаса и Стенлија Кавела. Оно што је ауторка најавила на крају претходне студије, такође написане на енглеском језику „'Oneself as another' and 'Narrative Identity' in Shakespeare and Montaigne“ (*Књижевна историја* 2015, бр. 157), о којој је било речи у реферату за претходни избор у звање ванредног професора, а то је могућност новог приступа Шекспировом и Монтењевом представљању сопства и субјективности из перспективе феноменолошке херменеутике Пола Рикера, овде је остварено и детаљно развијено.

Друга студија, „Drags, dyes and death in Venice: *The Merchant of Venice* (2004) and *Othello* (2012) in Belgrade, Serbia“ објављена је 2022. године, као четврто поглавље књиге

Shakespeare's Others in 21st century European Performance (edited by Boika Sokolova and Janice Valls-Russel), у оквиру едиције *The Arden Shakespeare*, која се у светским размерама сматра најрелевантнијом за савремена проучавања Шекспира. По методологији, овај рад је махом театролошке природе. Усмерен је на статус другог и другачијег у две позоришне представе Шекспирових „венедијанских драма“ *Млетачки трговац* и *Отело*. Стицајем околности, реч је о две продукције Југословенског драмског позоришта: *Млетачког трговца* у режији Егона Савина из 2004. године и *Отела* у режији Милоша Лолића из 2012. Као ауторка бројних радова из херменеутичке теорије, Зорица Бечановић Николић и овај рад почиње теоријом херменеутике Ханса Георга Гадамера, наглашавајући да значајну улогу у заплетима и смислу ових драма има интерпретација. Реч је о интерпретацији другог – иноверца, аутсајдера, припадника друге расе – која је, у зависности од херменеутичке ситуације ликова који тумаче, обележена предрасудама и стереотипима. Студија садржи театролошко-семиотичке анализе редитељских и глумачких решења, сценографије, костима, музике и светлосних ефеката. У општем закључку, који се односи на обе представе, ауторка сматра да је реч о одговорима редитеља с почетка 21. века на Шекспирове сопствене поступке „деконструкције бинарних опозиција“ *avant la lettre*. Будући постмодернистичке поставке, ове представе, по Зорици Бечановић Николић, у себи садрже поједина пост-хуманистичка, односно анти-хуманистичка решења, која се удаљавају од традиционалног хуманистичког схватања људске природе као универзалне. Радикална појединачност сваке људске позиције као да свакога чини „Другим за другог Другог“. Другост се не развија само на позадини разлика већ и на позадини истости. Дијалектика другости и истости релативизује бинарне опозиције: мушко/женско (трансвестија и наговештај хомоеротизма у *Млетачком трговцу* Егона Савина), црно/бело (до апсурда доведена доминација употребе течне фарбе у *Отелу* Милоша Лолића, међусобно глумачко прскање бојом, у зелено обојени *Отело*, жутом, плавом, љубичастом, златном фарбом преливани протагонисти), хришћанско/јеврејско (*Млетачки трговац*), хришћанско/муслиманско (*Отело*), истина/фикција (Дездемонина прељуба која постоји само у фикцији и истина *Отеловог* злочина који је подстакнут фикцијом). Посебна пажња је посвећена тзв. „двострукој експозицији“, то јест чињеници да се аутори баве текстом из енглеског раног модерног доба, а да комуницирају са савременом српском публиком постмодерног доба.

Трећи рад о којем Комисија реферише „Transcultural Appropriation of Shakespeare in the 19th century Serbia“, представља компаратистичко културно-историјско приказивање рецепције Шекспира у српској култури у деветанаестом веку са значајним посредовањем немачких превода, тумачења и позоришне рецепције Шекспира у културама немачког говорног подручја. У обимном раду на енглеском језику, усмереном ка англофоним читаоцима, Зорица Бечановић Николић проширује тему којом се већ бавила у ранијим радовима о Шекспиру и Лази Костићу. Овога пута заступа тезу о јединственом изразу романтичарске *бардолатрије*, која се по оригиналности вишеструко делотворног пародијског поступка Лазе Костића у поеми *О Шекспировој тристагодишњици* издваја у европском контексту сличних уметничких покушаја. Осим транскултурног троугла, ауторка испитује и једну вертикалну дистанцу између културолошког вредновања високих литерарних вредности Шекспировог текста и цивилизације коју представља, с

једне стране, и пожељне рецепције у култури која се, по описима Лазе Костића у анализираној поеми, може разумети и као *субалтерна*, у смислу који је том термину дала Гајатри Чакраворти Спивак. Начин да се та дистанца превазиђе, понуђен је, парадоксално, на сличан начин, у поеми младог романтичарског песника Лазе Костића, и постмодерне теоретичарке постколонијалног, деконструкционистичког и феминистичког усмерења Г. Чакраворти Спивак, а састоји се у *естеској рецепцији* и њеном значају за цивилизовану комуникативност како појединаца тако и читавих култура.

Укажимо, најзад, укратко, и на рад „Shakespeare in Serbia“, у којем ауторка даје исцрпан а конзистентан приказ рецепције Шекспира у Србији од првих деценија 19. века до првих деценија 21. века. Реч је културно-историјском прегледу који обухвата историју превођења, од Лазе Костића, преко Светислава Стефановића, Симе Пандуровића и Живојина Симића, Велимира Живојиновића, Бранимира Живојиновића, до Александра Саше Петровића; потом историју критичког и херменеутичког бављења Шекспирових текстова, с освртима на кључне ауторе попут Јована Скерлића, Богдана Поповића, Павла Поповића, Николаја Велимировића, Владете Поповића, Боривоја Недића, Хуга Клајна, Веселина Костића, све до наших савременика с почетка овог века. Сличан низ посвећен је и редитељима који су постављали Шекспирове драме, од Мате Милошевића, Бојана Ступице, Хуга Клајна, Бранка Гавеле, преко Стеве Жигона, Паола Мађелија, Љубише Ристића, Дејана Мијача, Душана Јовановића до Никите Миливојевића, Горчина Стојановића, Егона Савина, Јагоша Марковића, Милоша Лолића, Александра Поповског, као и глумцима који су играли у њиховим представама. Последњи сегмент рада је приказао мултимедијалне експерименте у Србији који су настајали у дијалозима са Шекспиром. Рад је очигледно написан с намером да академском и ширем англофоном читалаштву представи историју рецепције Шекспира у Србији, која се у различитим видовима, с много знања и уметничке оригиналности, одвијала од почетка деветнаестог до почетка двадесетпрвог века, па их је зато ваљало приказати у међународном културном контексту.

Аргументација се у сва четири текста одвија у сферама културне историје, филозофије, теорије књижевности и књижевне херменеутике. Сви радови су компаратистичке природе, како у погледу повезивања и упоредног сагледавања различитих култура и њима својствених појава, тако и у погледу интердисциплинарности у оквирима хуманистичких наука. Три од четири приказана текста имају и значајну улогу компетентног, критичког и аналитичког представљања српске културе на енглеском језику.

Као дугогодишњи члан научно-истраживачког пројекта *Књиженство : теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године* (бр.178029 Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије), а донедавно и заменик главног уредника истоименог годишњака, Зорица Бечановић Николић је у овом периоду свог научног рада потписала још једну књигу која има улогу међународне афирмације српске књижевне традиције, овога пута у видокругу франкофоне академске заједнице и франкофоних читалаца. Реч је о уређивању својеврсног књижевно-историјског куриозума, песама Јелене Ј. Димитријевић на француском језику, за које је колегиница Бечановић Николић написала есејистички предговор. У истом својству је у

годишњаку *Књиженство* 2018. године објавила есејистички и херменеутички развијен приказ мултимедијалног музичког, радиофонског и књижевног стваралаштва савремене композиторке Иване Стефановић, свеојеврсног класика савременог доба у озбиљној музици.

Агилна научно-критичка пажња Зорице Бечановић Николић била је у периоду од претходног избора у звање ванредног професора усмерена на радове још три научнице: Радојке Вукчевић, о чијој је *Историји америчке књижевности* написала исцрпан текст за рубрику Поводи *Зборника Матице српске за књижевност и језик*, Марте Фрајнд, чију је књигу *У трагању за Лазом Костићем* критички приказала у истом научном часопису, као и студији Катарине Рорингер Вешовић *Земаљско и свето у љубави*, о којој је написала аналитички текст за *Књижевни магазин*.

IV Педагошки рад

Др Зорица Бечановић Николић запослена је на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности већ пуних 27 година, а тренутно изводи наставу и испите из два обавезна предмета: *Историја опште књижевности 3*, за студенте матичне катедре, и *Општа књижевност II* (двосеместрални предмет за студенте Групе за српску и компаративну књижевност). Два изборна предмета која држи о Шекспировим драмама спадају међу наважније и, истовремено, најомиљеније како међу студентима 2. године Опште књижевности тако и међу студентима других група Филолошког факултета. На основним студијама врло је запажен и њен изборни курс *Метафизика љубави*, а исто се може рећи за курсеве о Шекспиру које је држала или држи на мастер и докторским студијама. О њеним стручним компетенцијама и одговорном односу према наставничком позиву, као и о педагошкој посвећености студентима, сведоче не само високе оцене које су јој приликом евалуације доделили полазници њених предмета – у просеку 4,73 – већ у још већој мери број и квалитет мастер радова и докторских дисертација који су израђени и одбрањени под њеним менторством.

Кандидаткиња је била ментор у изради три докторске дисертације: Снежане Калинић, *Представљање вољног и невољног сећања и заборављања у драмском опусу Самјуела Бекета*, 2015; Зорице Јелић, *Presentism as a Contemporary Hermeneutical Approach and Presentist Interpretations of William Shakespeare's Tragedies*, 2016; Владимира Ђурића, *Стваралаштво српских списатељица прве половине XX века у контексту француске књижевности и културе*, 2017.

После другог избора у звање ванредног професора, била је 1) члан комисије за одобрење теме и за преглед и оцену докторске дисертације др Игора Јавора *Фигура Терсита као деконструкција херојске парадигме од класичне књижевности до књижевности ренесансе*, одбрањеног на Филозофском факултету у Новом Саду (ментор проф. др Гордана Покрајац); 2) члан комисије за одобрење теме и за преглед и оцену др Наташе Марковић *"Слика [...] у сржи сваког циља": визуелна реторика у романима Американаца, Портрет једне леди и Амбасадори* Хенрија Џејмса, одбрањеног на Филолошком факултету у Београду (ментор проф др. Биљана Дојчиновић); 3) члан комисије за одобрење теме и за преглед и оцену др Драгана Драгомировића *Теоријско-методолошки проблеми постколонијалне критике*, одбрањеног на Филолошком

факултету у Београду (ментор: проф. др Јован Попов); 4) члан комисије за преглед и оцену докторске дисертације др Петре Бјелице *Let the other be: Hamlet-ideologemes in Dostoevsky's Demons*, одбрањеног на Департману за стране језике и књижевности Универзитета у Верони (ко-ментори: проф.др Стефано Алоје (Stefano Aloe) и проф. др Слививија Биљаци (Silvia Bigliuzzi)).

Такође је, у последњем изборном периоду, на свом факултету била и члан комисије за одобрење теме докторске дисертације *Поетика и структура савремене историјске и документарне драме на примеру словачких и српских драмских текстова* мср Ане Жикић (ментор проф. др Александра Корда Петровић); председник комисије за одобрење теме докторске дисертације мср Татјане Ристић *Метаекфраза као транскултурални и трансмедиијални феномен у антици и потоњим епохама* (ментор: проф. др Јелена Пилиповић); председник комисије за одобрење теме докторске дисертације мср Данијеле Митровић *Нивои формулативности у српској и староенглеској епизи* (ко-ментори: проф. др Милица Спремић и проф. др Немања Радуловић); члан комисије за одобрење теме мср Нађе Ђурић *Перформативност породичног циклуса у трилогијама Маргерит Јурсенар и Данила Киша* (ментор: доц. др Милица Винавер); члан комисије за одобрење теме мср Драгане Мишковић *Концепт дворске љубави у средњовековној артуријанској књижевности* (ментор: проф. др Милица Спремић); председник комисије за одобрење теме докторске дисертације мср Младена Радуловића *Опраштање као манифестација хришћанског концепта милосрђа у Шекспировим комедијама Млетачки трговац, Много вике ни око чега, Све је добро што се добро сврши и Мјера за мјеру* (ментор: доц. др Наташа Шофранац).

Менторисала је и 15 мастер радова, од којих два у последњем петогодишту: „Одједи Шекспирове драматургије у раној трагедији Лазе Костића *Максим Црнојевић*“ Данке Ивановић, 2020, и „Хамлет и Офелија, психоанализа и феминизам“ Јоване Рашовић, 2022.

Била је члан неколико комисија за избор у звање, односно за приступно предавање, на свом факултету и на другим факултетима и универзитетима у Србији.

V Стручно-професионални допринос

Зорица Бечановић Николић је од 2011. до 2020. године била сарадник на научноистраживачком пројекту бр.178029 *Књиженство: теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године* који је финансирало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. До 2022. године била је заменик главног и одговорног уредника годишњака *Књиженство* <http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php>. Од 2020. године један је од самосталних истраживача на Филолошком факултету Универзитета у Београду које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Зорица Бечановић Николић приложила је списак хетероцитата, на основу којег се види да су њени радови препознати и цитирани међу колегама у земљи и иностранству, у докторским дисертацијама, научним и стручним радовима на српском, шпанском и енглеском језику.

Била је члан једногодишњег међународног културно-образовног пројекта за широку публику *Citizen Shakespeare*, којим су руководили Кетрин Шеил са Универзитета у Минесоти и Јуан Ферни са Универзитета у Бирмингему. Концепт и резултати тог културно-образовног пројекта приказани су на пленарном округлом столу 2019. године на годишњој конференцији Америчке асоцијације проучавалаца Шекспира у Вашингтону. Зорица Бечановић Николић је, са своје стране, у сарадњи са Народном библиотеком Србије, као прилог том међународном културно-образовном пројекту организовала јавна предавања Ивана Лупића, професора са Универзитета Станфорд, и Петре Бјелице, у то време докторанда на Универзитету у Верони и „Марија Кири“-истраживача на једном од пројеката Хоризонт 2020. Зорица Бечановић Николић је водила програме и пратеће дискусије, ангажовала студенте Филолошког факултета да се за дискусије и радионице припремају, што су они са ентузијазмом прихватили. Предавања и радионице су били максимално посећени: <https://nb.rs/ciklus-predavanja-sekspir-nas-sagovornik-2/>

Учествовала је 2019. године у програму размене универзитетских наставника *Еразмус плус* у својству гостујућег предавача и консултанта на Универзитету Помпеу Фабра у Барселони, којом приликом је одржала два предавања, једно на енглеском (*Is Shakespeare still our contemporary?*), друго на шпанском (*Amor y creación poética en la poesia y en el drama del renacimiento*).

Након последњег избора рецензирала је две научне монографије: Јелена Новаковић, *Од гротесконог реализма до постмодернизма: путеви француског модернитета* (Београд: Гутенбергова галаксија 2022); Снежана Калинић, *Границе могућег и могуће границе у дистопијским драмама 20. века* (Београд: Филолошки факултет, у процесу објављивања, 2023). Била је и рецензент за научне часописе.

VI Допринос академској и широј заједници

На Филолошком факултету обављала је дужност члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета Филолошког факултета Универзитета у Београду (2020-2023), као и члана Већа докторских студија Филолошког факултета (2020-2023), а изабрана је за члана Већа Докторских студија Филолошког факултета и за следећи мандатни период (2023-2026).

Члан је Савета Центра за британске студије на Факултету политичких наука Универзитета у Београду.

Члан је Програмског савета Катедре за књижевност Коларчеве задужбине.

Члан је Жирија за избор најбољег књижевног остварења наставника и сарадника Универзитета у Београду по конкурс за доделу „Награде Веселина Лучића”

За ширу јавност је, од претходног избора у звање ванредног професора, одржала:

- 1) Беседу у оквиру Фестивала „Костић Лази на звезданој стази“ под насловом „Лаза Костић и Вил Шекспир: у том Сомбору, у том Стратфорду“ (10. октобар 2020).
- 2) Предавање „У почетку беше реч“ за студенте Универзитета у Новом Пазару на Конференцији СКОИП на Златибору (7. новембар 2020)

- 3) Излагање о поезији Марије Кнежевић, поводом избора из њене поезије објављеног на енглеском језику у преводу Сибелин Форестер *Breathing Technique* (Zephyr Press, Brookline, Mass. 2020) (8. септембар 2021).
- 4) Предавање „Шекспир наш саговорник“ у оквиру *Вукових дана* у Лозници (15. септембра 2022)
- 5) Предавање „Шекспир и Макијавели: реал-политика у Шекспировим историјским драмама“ на Факултету политичких наука Универзитета у Београду (14. децембар 2022)
- 6) Предавање „Поезија и музика у ренесанси“ на Факултету музичке уметности Универзитета уметности у Београду, (28.марта 2023)
- 7) Излагање о Шекспиру и Владики Николају Велимировићу у ТВ-емисији „Студио знања“, у оквиру Образовног програма РТС 2. (емитовано 2. јуна 2023)
- 8) Предавање „Шекспир наш саговорник“ поводом Дана књиге и 175. година постојања Читалишта у Великом Градишту (2. јуна 2023);
- 9) Излагање о књизи Наташе Марковић *Слика у сржи сваког циља*, на промоцији у Књижари Геца Кон 5. септембра 2023.
- 10) Предавање „Улога језика, нарације и фикције у обликовању идентитета у ренесанси“, на Летњој школи друштвено-хуманистичких наука Истраживачке станице у Петници, у оквиру семинара *Полазак на Итаку* (30. септембра 2023).
- 11) Предавање „Шекспир наш саговорник“ у оквиру 30. Међународног фестивала класике „Вршачка позоришна јесен“ (7. октобра 2023)

VII Сарадња са другим високошколским и научним установама, односно установама културе у земљи и иностранству

Са посебним задовољством истичемо да је Др Зорица Бечановић Николић је 2019. године изабрана за члана Одељења књижевних и позоришних студија у оквиру *Academia Europea*, са седиштем у Лондону у Великој Британији.

Од 2017-2020 била је члан истраживачке групе: *Seminari d'Estudis Eslaus*, Institut de cultura de la Universitat Pompeu Fabra.

Од 2022. је члан истраживачког семинара *Seminari d'estudis interculturals i sobre l'assig humanistic*, Universitat Pompeu Fabra Barcelona.

Држи гостујућа предавања на Факултету музичких уметности Универзитета уметности у Београду и на Факултету политичких наука Универзитета у Београду.

У оквиру међународног интерконтиненталног културно-образовног пројекта *Citizen Shakespeare* организовала је у сарадњи са Народном библиотеком Србије предавања и радионице под насловом *Шекспир наш саговорник*, говорила на Универзитету у Минесоти, у Градској библиотеци у Минеаполису, и на пленарном округлом столу годишње конференције Аамеричке асоцијације за проучавање Шекспира у Вашингтону 2019. године.

На Универзитету у Верони је 28. новембра 2019. у оквиру пројекта INVITE, из категорије *Хоризонт 2020*, на позив професора Стефана Алоје, одржала предавање “Foreignness, Otherness and Heterodoxy in Shakespeare’s plays *The Merchant of Venice* and *Othello*“.

Учествовала је у програму размене универзитетских наставника *Еразмус плус* 2019. године у својству гостујућег предавача на Универзитету у Барселони, а на Филолошком факултету у Београду је у оквиру исте размене организовала предавања Викторије Сирлот („Мит о светом граљу у европској култури и књижевности”) и Тамаре Ђермановић („Филозофија код Достојевског: Записи из подземља и Легенда о великом инквизитору”) са Универзитета Помпеу Фабра.

Учествовала је у раду Светског конгреса шекспиролога у Сингапуру (online) 2021. године са излагањем "Serbian Sonnet Circuits" у оквиру панела *Sonnet Circuits: Desire, Memory, Translation*.

По позиву је 2. јуна 2022. године одржала пленарно предавање „In tune with nature: A literary journey from the Bible to Shakespeare, from Shakespeare to our present“ на интердисциплинарној конференцији *Society on the ecological crossroad: which normality do we want and which normality do we need* на Универзитету Помпеу Фабра у Барселони.

Учествовала је у раду конференције Европске асоцијације проучавалаца Шекспира у Будимпешти (European Shakespeare Research Association/ESRA) у јулу 2023. године с радом "Bitter carnival vs. socialist enlightenment in the grotesque tragedy by Ivo Brešan: Predstava *Hamleta* u selu Mrduša Donja" у оквиру семинара Networks of Subversion: East European Shakespeare Appropriations.

Била је или јесте члан бројних стручних међународних удружења: Америчког професионалног удружења професора и истраживача модерних језика и књижевности *Modern Language Association*, Међународне асоцијације проучавалаца Шекспира *International Shakespeare Association*, Британске асоцијације проучавалаца Шекспира *British Shakespeare Association* и Америчке асоцијације проучавалаца Шекспира *American Shakespeare Association*.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Др Зорица Бечановић Николић је у потпуности изграђен и свестран научник у области опште књижевности и компаратистике, са посебном, већ готово три деценије дугом, усредсређеношћу на подручје шекспирологије. Значајан научни допринос континуирано остварује и кроз проучавање и афирмисање вредних а недовољно познатих женских стваралаца савремене српске књижевности. Као универзитетски професор одликује се изузетном савесношћу, креативношћу и педагошким тактом, због чега је један од нацењенијих наставника на својој катедри. Будући да пише и излаже радове на енглеском, француском и шпанском језику, немерљиво доприноси афирмацији српске културе на међународном плану. Њена комуникативност, колегијалност и толерантан однос у последњем периоду исказали су се и кроз деловање у стручним телима и органима Филолошког факултета, као и многих националних и интернационалних научних и културних институција и удружења.

Имајући све ово у виду, Комисија за задовољством и неподељеним уверењем предлаже др **Зорицу Бечановић Николић** за поновни избор у звање **ванредног професора** за ужу научну област **Општа књижевност**.

У Београду, 23. новембра 2023.

КОМИСИЈА:

Др Јован Попов, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду
(председник Комисије)

Др Адријана Марчетић, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду

Др Зоран Милутиновић, редовни професор
Универзитетског колеџа Лондон (University College London)